

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

ст. викладач Жукова Т.О., студентка Пронікова Ж.

На сьогоднішній день фондовий ринок є важливою складовою частиною економіки будь-якої держави. Саме він створює умови для ефективного інвестування фінансових ресурсів за пріоритетними напрямками розвитку економіки країни.

В Україні фондовий ринок існує вже понад 15 років, з часу прийняття Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», але процес інституційного становлення, набуття необхідних якісних параметрів ринку ще далеко не завершений. Фондовий ринок повинен забезпечити економіку інвестиційними ресурсами і мобілізувати тимчасово вільні кошти населення та суб'єктів господарювання, перерозподілити їх у ті сектори економіки, які потребують додаткового фінансування. Фондовий ринок має бути альтернативним джерелом інвестиційних ресурсів і конкурувати з банківською сферою, забезпечувати економіку відносно дешевшими та довгостроковими фінансовими ресурсами.

Однак, на сьогоднішній день фондовий ринок не сприяє залученню інвестицій і перерозподілу капіталу. Фондовий ринок залишається одним із найслабших елементів вітчизняної фінансової системи. У країнах з розвинутою економікою перерозподіл коштів на ринку цінних паперів здійснюється насамперед через фондову біржу або інші організовані ринки. За оцінками експертів понад 90% обсягу угод з цінними паперами в Україні виконуються поза межами організованого ринку.

Сьогодні фондовому ринку України притаманні такі риси : низький рівень капіталізації, високий ступінь ризиків, нестача кваліфікованого персоналу, відсутність відкритого доступу до інформації, порушення прав інвесторів, відсутність належної державної підтримки. Одним із головних недоліків фондового ринку України – наявність великої кількості бірж. Кожна з яких діє автономно і проводить угоди з цінними паперами за власними правилами, розмежовує біржовий простір на окремі сегменти. Це лише посилює негативні процеси на організованому ринку і веде до стагнації біржової торгівлі.

Низький стан розвитку фондового ринку України засвідчує динаміка обсягів торгів. Динаміки обсягів торгів на фондовому ринку України починаючи з 2009 року постійно зростала, однак вона значно відстає від світових показників. Наприклад, для США у 2011 році цей показник становив 654 млрд. гр.

Аналізуючи проблеми функціонування фондового ринку України ми прийшли до висновку, що для покращення його стану перш за все потрібно підвищити роль держави на фондовому ринку. Одним із основних елементів державного регулювання ринку цінних паперів є контроль за діяльністю емітентів, професійних учасників ринку, фондових бірж та самоврядних організацій, спрямованих на виявлення і своєчасне попередження порушень законодавства на ринку цінних паперів. Також особливу увагу при дослідженні проблем розвитку фондового ринку України необхідно приділити причинам низького рівня участі населення в діяльності фондового ринку. Головні з них: недовіра населення до ринку цінних паперів, низька інформованість населення про можливості ринку цінних паперів, брак коштів для вкладення внаслідок низького рівня доходів населення, низький рівень прибутковості вкладень у цінні папери із точки зору населення.

Однак деякі зміни в цьому напрямі вже сталися. Сьогодні Міністерство фінансів України пропонує населенню вкласти свої кошти в облігації державної позики. Окрім 100% держгарантії, покупцю облігацій пропонують 9,5% річних у валюті. Через високу нервову напругу та можливий дефолт у Греції, міжнародні інвестори дуже боязко інвестують вільні кошти по всьому світі, тому в Україні залишається лише один варіант – взяти кошти у МВФ. Але як заявляє директор Департаменту фінансової політики та управління державним боргом Пахачук Галина Данилівна «краще всередині країни 9,5% платити своїм і не вивозити відсотки з країни». Як зазначили в USAID, після цього Міністерство фінансів Канади «запозичили український досвід», і теж вирішили випускати облігації у доларах США.

Основним індикатором фондового ринку України є індекс ПФТС, який розраховується щодня за результатами торгів ПФТС на основі середньозваженої ціни по угодах. Аналіз індексу ПФТС у динаміці свідчить про неоднозначність темпів його зростання. Так в 2008 році мала місце загальна тенденція до збільшення індексу ПФТС, а протягом 2010-2011 він дещо падав. Однією з причин такого падіння індексу є макроекономічні процеси, які впродовж цих років характеризувалися певною нестабільністю, на що відповідно відреагував і фондовий ринок України.

Незважаючи на позитивну динаміку окремих показників вітчизняного фондового ринку, його якісні характеристики знаходяться ще на низькому рівні, що перешкоджає йому ефективно виконувати функції, пов'язані із залученням та перерозподілом інвестиційних ресурсів для забезпечення стабільного економічного розвитку

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 182-183.